

Prawne aspekty dobrowolnej aktywności seksualnej online podejmowanej przez małoletnich

Katarzyna Katana

Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę

Postęp w zakresie technologii informacyjnych nie tylko umożliwił gwałtowny rozwój społeczeństw, ale także spowodował wiele negatywnych zjawisk, w szczególności narażenie małoletnich na podejmowanie aktywności seksualnej zbyt wcześnie, w niewłaściwych formach i bez kontroli rodziców. Artykuł analizuje prawne aspekty tworzenia i udostępniania materiałów pornograficznych przez osoby poniżej 18 r.ż., czynione wobec odbiorców z którymi pozostają w romantycznej relacji, jak i wobec osób anonimowych, za opłatą. Dodatkowo w artykule poruszono kwestię dostępu osób małoletnich do treści pornograficznych.

SŁOWA KLUCZOWE:

AKTYWNOŚĆ SEKSUALNA ONLINE, SEXTING, MAŁOLETNI

UWAGI WSTĘPNE

To, że obyczaje seksualne zmieniają się na przestrzeni lat, można z powodzeniem uznać za zjawisko notoryjne. Obyczajność ulega ciągłym przemianom co najmniej od połowy zeszłego stulecia. Dodatkowo zmiany te przyspieszyły w wyniku gwałtownego rozwoju technologii informacyjnych, które nie tylko ułatwiły porozumiewanie się, urzeczywistniając teorię „sześciu stopni oddalenia”¹, ale

1 Według badań przeprowadzonych przez serwis Facebook wobec masowego użycia tego portalu społecznościowego w skali globalnej teoretycznie tylko 3,5-stopniowa relacja dzieli nas od każdej innej osoby na ziemi (Facebook Blog, 2016).

także zwiększyły możliwości i zakres seksualnego wykorzystywania dzieci za pomocą internetu oraz ułatwiły ekspozycję osób poniżej 18 r.ż. na niewłaściwe wzorce zachowań, w tym te o charakterze seksualnym. Nowoczesne metody porozumiewania umożliwiły zarówno dość łatwy dostęp do pornografii (Sajkowska, 2017), jak i stosunkowo proste utrwalanie i udostępnianie własnych zdjęć, także tych intymnych (co dziesiąty polski nastolatek wysłał nagie lub półnagie zdjęcia bądź filmy, których odbiorcami najczęściej był chłopak lub była dziewczyna osoby wysyłającej; Wójcik, Makaruk, 2014).

PORNOGRAFIA DZIECIĘCA W PRAWIE MIĘDZYNARODOWYM

W zakresie ochrony małoletnich² od lat na wielu szczeblach podejmowano inicjatywy mające na celu zarówno ograniczenie ekspozycji dzieci i młodzieży na treści pornograficzne, jak i całkowitą likwidację zjawiska pornografii dziecięcej. Inicjatywy te koncentrowały się one głównie na drugim z wymienionych fenomenów społecznych. Proces walki państw świata ze zjawiskiem pornografii, bez rozróżnienia na pornografię dziecięcą, rozpoczął się pod koniec XIX w. (Mozgawa, 2011). Jednym z pierwszych kompleksowych dokumentów w tym zakresie była Międzynarodowa Konwencja w sprawie zwalczania obiegu i handlu wydawnictwami pornograficznymi podpisana 12 września 1923 r. w Genewie (Dz.U. z 1927 r. Nr 71 poz. 621 z późn. zm.). Stanowiła ona, że udostępnianie pornografii małoletnim powinno być uznane przez Państwa – Strony za przestępstwo cięższej natury. Sam akt międzynarodowy nie odnosił się jednak do udziału małoletnich w tego typu produkcjach. W Konwencji o prawach dziecka (Dz.U. z 1991 r. Nr 120 poz. 526 z późn. zm.) Państwa – Strony w art. 34 przyjęły na siebie obowiązek ochrony dzieci przed wszelkimi formami wyzysku seksualnego, w szczególności wykorzystywaniem w pornograficznych przedstawieniach i materiałach. W tym dokumencie nie określono jednak ani definicji pornografii dziecięcej, ani szczegółowo mechanizmów realizacji tego zobowiązania. Zgodnie z Konwencją Państwa – Strony powinny zatem wykorzystać wszelkie konieczne mechanizmy i działania, które zapewnią realizację tego celu, ale określenie ich zakresu i celowości należy do każdego z sygnatariuszy. Ocena adekwatności przyjętych rozwiązań była więc dokonywana dopiero przez Komitet Praw Dziecka w cyklu sprawozdawczym z wykonania Konwencji (art. 44).

---

² Małoletnim jest osoba, która nie ukończyła 18 r.ż. bądź nie zawarła małżeństwa przed ukończeniem 18 r.ż. w sytuacjach prawnie dopuszczalnych – wykładnia *a contrario* art. 10 Kodeksu cywilnego (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 1740).

Jeszcze przed masowością dostępu do internetu powołano³ mandat Specjalnego Sprawozdawcy nt. handlu dziećmi, dziecięcej prostytucji oraz dziecięcej pornografii (*Special Rapporteur on the sale of children, child prostitution and child pornography*). Już w roku 1992 specjalny sprawozdawca zauważył konieczność wzięcia pod uwagę związanych z rozwojem technologii⁴ nowych form wykorzystywania seksualnego dzieci w celu produkcji pornografii.

W roku 2000 Państwa – Strony doprecyzowały postanowienia Konwencji o prawach dziecka, przyjmując do niej Protokół fakultatywny w sprawie handlu dziećmi, dziecięcej prostytucji i dziecięcej pornografii (Dz.U. z 2007 r. Nr 76 poz. 494), którego jedną z podstawowych zalet było zdefiniowanie pornografii dziecięcej. W art. 2 pkt c określono ją jako „jakiegokolwiek pokazywanie, za pomocą dowolnych środków, dziecka uczestniczącego w rzeczywistych lub symulowanych ewidentnie czynnościach seksualnych lub też jakiegokolwiek pokazywanie organów płciowych w celach przede wszystkim seksualnych” (Dz.U. z 2007 r. Nr 76 poz. 494). Przyjmując Protokół, Państwa – Strony zobowiązały się do wprowadzenia karalności produkcji, dystrybucji, rozpowszechniania, importu, eksportu, oferowania, handlu lub posiadania w każdym z tych celów pornografii dziecięcej⁵, a także do współpracy międzynarodowej w tym zakresie i stosownego raportowania do Komitetu Praw Dziecka. Ponadto Protokół zakłada konieczność wprowadzenia odpowiedzialności – karnej, administracyjnej lub cywilnej – także w stosunku do osób prawnych (art. 3 ust. 4). W ocenie autorki w zakresie zastosowania tego przepisu powinni znaleźć się w szczególności dostawcy serwisów internetowych umożliwiających dostęp do treści, nawet jeżeli z założenia nie są to serwisy pornograficzne. Nałożenie stosownych obowiązków zostało jednak poddane dość dużej swobodzie decyzyjnej Państw – Sygnatariuszy. Protokół pozostawia im możliwość wyboru sytuacji, która zostanie uznana w prawie krajowym za właściwą do wprowadzenia sankcji wobec osób prawnych, postępując

---

3 Siódmego marca 1990 r. powołany rezolucją 1990/68 Komisji Praw Człowieka ONZ (obecnie organ nieistniejący, zastąpiony w roku 2006 przez Radę Praw Człowieka). Na marginesie należy wskazać, że sama rezolucja nie zawiera definicji pornografii dziecięcej. Jako że głównym zadaniem Specjalnego Sprawozdawcy jest raportowanie do organów ONZ naturalnie rezolucja nie zawiera również żadnych obowiązków Państw należących do ONZ.

4 Rights of the child. Sale of children. Report submitted on 22 January 1992 by Mr. Vitit Muntarbhorn. Special Rapporteur appointed in accordance with Commission resolution 1990/68.

5 W tym miejscu należy wspomnieć inne dokumenty międzynarodowe, w których Państwa – Strony zobowiązały się do zwalczania zjawiska pornografii dziecięcej, a które nie wnoszą do niniejszej pracy dodatkowej wartości merytorycznej i dlatego nie zostaną szerzej omówione, a mianowicie: Konwencja Nr 182 Międzynarodowej Organizacji Pracy z dnia 17 czerwca 1999 r. dotycząca zakazu i natychmiastowych działań na rzecz eliminowania najgorszych form pracy dzieci.

się jedynie określeniem, że państwa mają to uczynić „tam, gdzie [jest] to właściwe” (art. 3 ust. 4). Waga konieczności współpracy między rządami a przemysłem internetowym została zaakcentowana w preambule do Protokołu.

Kolejny historycznie dokument międzynarodowy, a mianowicie Konwencja Rady Europy o cyberprzestępczości, sporządzona w Budapeszcie dnia 23 listopada 2001 r. (Dz.U. z 2015 r. poz. 728; Konwencja budapesztańska), definiuje pornografię dziecięcą jako materiał przedstawiający osobę małoletnią, osobę, która wydaje się małoletnią, lub realistyczny obraz przedstawiający osobę małoletnią w trakcie czynności wyraźnie seksualnej (art. 9 ust. 2). W zakresie zobowiązań przyjętych tym aktem międzynarodowym znajduje się obowiązek sygnatariuszy (art. 9) zapewnienia, że w prawie za przestępstwa zostaną uznane zachowania umyślne i bezprawne, polegające na produkowaniu pornografii dziecięcej dla celów jej rozpowszechniania, jej oferowanie lub udostępnianie, rozpowszechnianie lub transmitowanie, a także pozyskiwanie dla siebie lub kogoś innego za pomocą systemu informatycznego oraz posiadanie w ramach systemu tego typu bądź innych środków przechowywania danych. Strony Konwencji o cyberprzestępczości są uprawnione do obniżenia wieku (nie niżej jednak niż do 16 lat), który wyznacza granicę podpadania osoby sportretowanej w materiale pornograficznym pod definicję osoby małoletniej, oraz – poprzez zastrzeżenie niestosowania określonego artykułu Konwencji budapesztańskiej – mogą wyłączyć z zakresu karalności czyny związane z pozyskaniem lub posiadaniem pornografii dziecięcej (lecz już nie jej produkowaniem i różnymi formami rozpowszechniania), a także wszystkie rodzaje czynności, które obejmują przedstawienie osoby, która wydaje się małoletnia, lub realistyczne odwzorowanie osoby małoletniej. W zakresie normowania Konwencji budapesztańskiej znalazły się konieczne do wprowadzenia przez Państwa – Strony we własnych systemach prawnych obowiązki dostawców usług⁶ gromadzenia, rejestrowania i przekazywania na żądanie kompetentnych organów danych dotyczących ruchu i treści (art. 20 i 21), tj. w szczególności informacji na temat użytkownika, danych, z jakich korzystał, i okresu tego korzystania. Do rejestrowanych informacji należą zatem m.in. uzyskiwanie dostępu do treści pornograficznych z udziałem dzieci oraz przesyłanie lub publikowanie takich treści w serwisie danego dostawcy.

---

6 Zgodnie z art. 1 pkt c Konwencji budapesztańskiej dostawca usług to „dowolny podmiot prywatny lub publiczny, który umożliwia użytkownikom jego usług komunikowanie się za pomocą systemu informatycznego, oraz dowolny inny podmiot, który przetwarza lub przechowuje dane informatyczne w imieniu takich usług komunikacyjnych lub użytkowników takich usług”.

W 2007 r. przyjęto inny akt prawny o charakterze międzynarodowym – Konwencję Rady Europy o ochronie dzieci przed seksualnym wykorzystywaniem i niegodziwym traktowaniem w celach seksualnych (Dz.U. z 2015 r. poz. 608; Konwencja z Lanzarote). Jak określono wprost w jej treści (art. 42), stanowi ona akt komplementarny wobec innych przykładów prawa międzynarodowego, obejmującego tę samą materię, uzupełniający i rozszerzający już istniejące standardy. Definicja pornografii dziecięcej przyjęta dla celów Konwencji z Lanzarote stanowi (art. 20 ust. 2), że jest nią każdy „materiał, który wizualnie przedstawia dziecko uczestniczące w rzeczywistej lub udawanej czynności wyraźnie seksualnej lub jakiegokolwiek przedstawianie narządów płciowych dziecka głównie w celach seksualnych”. Strony tego aktu międzynarodowego zobowiązały się do zapewnienia w swoich systemach prawnych karalności umyślnego produkowania, oferowania lub udostępniania, dystrybucji lub przesyłania, uzyskiwania dla siebie lub innej osoby, posiadania i świadomego uzyskania dostępu do pornografii dziecięcej za pomocą technologii informacyjnych i telekomunikacyjnych. Państwa – Sygnatariusze mają prawo (art. 20 ust. 3) zastrzeżenia dla siebie możliwości wyłączenia karalności produkowania i posiadania materiałów przedstawiających udawane przedstawienie lub realistyczne przedstawienie nieistniejącego dziecka, jak również mogą zmodyfikować odpowiedzialność w zakresie produkcji i posiadania materiałów z dziećmi powyżej tzw. wieku zgody⁷, w sytuacji gdy materiały pornograficzne zostały wyprodukowane przez nie i są w ich posiadaniu za ich zgodą i wyłącznie na ich prywatny użytek. Ponadto Strony Konwencji z Lanzarote mogą wyłączyć kryminalizację świadomego pozyskania dostępu do pornografii za pomocą technologii informacyjnych (art. 20 ust. 4). Ponadto w art. 9 ust. 2 i art. 10 ust. 3 Konwencji z Lanzarote zawarto wskazanie pożądaných działań Państw – Sygnatariuszy, przede wszystkim konieczności nawiązywania współpracy z podmiotami sektora prywatnego, w szczególności przedsiębiorcami związanymi z technologią informacyjną i telekomunikacyjną, w zakresie ich udziału w opracowywaniu polityki państwa zmierzającej do przeciwdziałania wykorzystywaniu seksualnemu dzieci oraz wprowadzania podobnych, własnych zasad wewnętrznych.

Ostatnim międzynarodowym aktem prawnym istotnym w zakresie omawianego tematu i historycznie najnowszym jest przyjęta w roku 2011 Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/93/UE z dnia 13 grudnia 2011 r. w sprawie zwalczania

⁷ Jest to – za Dyrektywą, której definicja *wieku przyzwolenia* jest nie tylko obowiązująca, ale także adekwatna na gruncie prawa polskiego – osiągnięty przez dziecko wiek, poniżej którego zakazane jest, zgodnie z prawem krajowym, podejmowanie czynności seksualnych z jego udziałem.

niegodziwego traktowania w celach seksualnych i wykorzystywania seksualnego dzieci oraz pornografii dziecięcej (Dz.U. UE. L. z 2011 r. Nr 335, str. 1 z późn. zm.; dalej jako Dyrektywa). Zgodnie z definicją przyjętą w Dyrektywie pod pojęciem pornografii dziecięcej rozumie się:

wszelkie materiały ukazujące dziecko uczestniczące w rzeczywistych lub symulowanych zachowaniach o wyraźnie seksualnym charakterze; wszelkie przedstawienia organów płciowych dziecka w celach głównie seksualnych; wszelkie materiały ukazujące osobę wyglądającą na dziecko uczestniczącą w rzeczywistych lub symulowanych zachowaniach o wyraźnie seksualnym charakterze oraz przedstawienia organów płciowych osób wyglądających jak dziecko, w celach głównie seksualnych; lub realistyczne obrazy dziecka uczestniczącego w zachowaniach o wyraźnie seksualnym charakterze lub realistyczne obrazy organów płciowych dziecka, w celach głównie seksualnych. (art. 2 pkt. c)

Poza pojęciem pornografii ten akt unijny osobno definiuje rodzaj pornografii w postaci tzw. pokazów *live sex* (przedstawień pornograficznych)⁸, pod którymi rozumie się (art. 2 pkt. e) skierowane do publiczności i zorganizowane (pkt. 8 preambuły) ukazanie na żywo uczestnictwa dziecka w rzeczywistym lub symulowanym zachowaniu o wyraźnie seksualnym charakterze bądź jego organów płciowych w celach głównie seksualnych. Dyrektywa, w przeciwieństwie do innych aktów międzynarodowych opisanych wcześniej, wprost wskazuje, że jej postanowienia w zakresie przedstawień pornograficznych nie mają zastosowania do relacji rówieśniczych oraz kontaktów seksualnych dzieci w wieku powyżej granicy przyzwolenia (pkt. 8 preambuły). Państwa członkowskie na mocy art. 8 ust. 3 zdecydują, czy obejmą zakresem kryminalizacji produkcję, nabywanie lub posiadanie materiału z udziałem sportretowanych w nim dzieci, które osiągnęły wiek przyzwolenia, gdy taki materiał został wyprodukowany i jest posiadany za zgodą tych dzieci oraz służy wyłącznie do prywatnego użytku uczestniczących w nim osób, o ile jego powstanie nie było związane z niegodziwym traktowaniem. Rzeczpospolita Polska nie zastosowała tego wyłączenia. Ponadto w pkt 24 motywów Dyrektywy zasugerowano Państwom członkowskim, w których udział w pornografii jest karalny, odstąpienie od ścigania lub nakładania sankcji karnych na dziecko, które wzięło udział w tych czynach w wyniku

---

8 Konwencja z Lanzarote wymaga kryminalizacji rekrutacji i zmuszania dzieci do udziału w prezentacjach pornograficznych, a także świadomego uczestnictwa w takich wydarzeniach (ostatni rodzaj aktywności może zostać wyłączony z zakresu kryminalizacji przez Państwa – Strony). Mimo że Konwencja nie definiuje pojęcia prezentacji pornograficznych należy uznać, że zakres znaczeniowy tego pojęcia jest taki sam jak przedstawień pornograficznych z Dyrektywy.

wykorzystywania seksualnego lub gdy zostało zmuszone do udziału w pornografii dziecięcej.

Państwa UE w ramach Dyrektywy przyjęły na siebie obowiązek podjęcia środków umożliwiających identyfikowanie ofiar niegodziwego traktowania dzieci, efektywne ściganie sprawców przestępstw objętych Dyrektywą (art. 15 ust. 1 i 4) oraz niezwłoczne usunięcie bądź blokowanie stron zawierających pornografię dziecięcą (art. 25). W Polsce zadania z zakresu zgłaszania i analizy przypadków dystrybucji, rozpowszechniania lub przesyłania pornografii dziecięcej za pośrednictwem technologii informacyjno-komunikacyjnych wykonuje, na mocy ustawy o cyberbezpieczeństwie (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 1369), Zespół Reagowania na Incydenty Bezpieczeństwa Komputerowego, działający na poziomie krajowym i prowadzony przez Naukową i Akademicką Sieć Komputerową – Państwowy Instytut Badawczy (art. 26 ust. 6 ustawy o cyberbezpieczeństwie). Stwierdzenie obecności treści z zakresu pornografii dziecięcej w polskim internecie jest kwalifikowany jako incydent z zakresu bezpieczeństwa.

PORNOGRAFIA DZIECIĘCA A PRAWO POLSKIE

Prawo polskie nie definiuje pornografii dziecięcej. W systemie obowiązują jednak, na mocy art. 91 Konstytucji RP (Dz.U. Nr 78 poz. 483 z późn. zm.), bezpośrednio wszystkie opisane definicje wypracowane w prawie międzynarodowym, w tym definicja określona w ramach Dyrektywy. Pornografią dziecięcą będzie zatem jakikolwiek (każdy) materiał wizualny prezentujący rzeczywiste dziecko, osobę wyglądającą na dziecko lub graficzne odwzorowanie dziecka w rzeczywistych lub udawanych czynnościach wyraźnie seksualnych lub jego organów w celach głównie seksualnych.

Definicjom tych zarzuca się jednak kierunkowość (Interagency Working Group, 2016), tj. nieobjęcie np. sytuacji, gdy osoba poniżej 18 r.ż. jest ukazywana nago, jednak nie w seksualnym kontekście. Ograniczenie pojęciowe pornografii do sytuacji wyłącznie nakierowanych seksualnie nie odpowiada zatem na przypadki, gdy zdjęcia dzieci pozbawione opisanego kontekstu mogą stać się produktem zapełniającym lukę po nieodstępnej pornografii. Z kolei zdjęcia tego typu dostępne są (choć jest to zjawisko zdecydowanie negatywne) m.in. na portalach społecznościowych, wśród dzielących się nimi rodziców. Ponadto podobną funkcję mogą spełniać seksualizowane reklamy z udziałem małoletnich. Przez taką konstrukcję nie osiągnie się zatem podstawowego celu, czyli wykluczenia zachowań polegających na każdym przypadku użycia małoletnich w przekazach służących pobudzeniu seksualnemu, nawet jeżeli przekaz pierwotnie nie został zarejestrowany w tym właśnie celu.

Polskie sądownictwo (np. wyrok SN z 23.11.2010 roku, sygnatura IV KK 173/10), a także doktryna, definiuje pornografię, a dokładniej *treści pornograficzne* (pojęcie ustawowe, jednak tożsame znaczeniowo) we własnych granicach, określając je jako:

przedstawienie przejawów życia płciowego człowieka, koncentrujące się wyłącznie na technicznych aspektach płciowości i życia płciowego, z całkowitym oderwaniem od warstwy intelektualnej i osobistej, ukazujące ludzkie organy w ich funkcjach seksualnych, wykazujące jednoznacznie, że główną intencją twórcy jest wywołanie podniecenia seksualnego u odbiorcy.

Dodatkowo kryterium pomocniczym jest ocena estetyczna, im niższa, tym za zwyczaj bliżej danym treściom do pornografii (Filar, 2016). Pornografię dziecięcą z reguły definiuje się w identyczny sposób, różnicowany jedynie udziałem małoletnich (Wróbel, Zoll, 2017)

W Polsce pornografia jako taka, zatem zarówno dobrowolny w niej udział, jak i uzyskiwanie dostępu do niej, co do zasady nie jest zakazana, za wyjątkiem tzw. pornografii twardej, która może wiązać się z powstaniem odpowiedzialności karnej.

Ustalenie zasad dostępu do pornografii w ramach Unii Europejskiej, za wyjątkiem pornografii dziecięcej, zostało pozostawione państwom członkowskim. Możliwa jest także kontrola rynku pornografii sięgająca aż do jego całkowitego zlikwidowania⁹. Prawo pierwotne Unii Europejskiej przewiduje jako jedną z podstawowych swobód traktatowych swobodę świadczenia usług na terytorium każdego kraju UE przez podmioty z każdego z krajów członkowskich, jednak dopuszcza ograniczenie tej zasady m.in. z uwagi na porządek publiczny, którego zdefiniowanie także zostało pozostawione państwom członkowskim¹⁰. W zakresie prewencyjnej kontroli prawo unijne wyklucza jednak odpowiedzialność dostawcy usług społeczeństwa informacyjnego w zakresie zwykłego przekazu (art. 12 ust. 1 Dyrektywy o handlu elektronicznym; Dz.U. UE. L. z 2000 r. Nr 178, str. 1), krótkotrwałego przekazu danych (art. 13 ust. 1) oraz dostawcy hostingu (art. 14 ust. 1) za działania użytkownika, w sytuacji gdy

---

9 Przykładem jest Bułgaria, w której produkowanie oraz dystrybucja jakiegokolwiek pornografii jest czynem karalnym. Z kolei posiadanie materiałów pornograficznych jest legalne, chyba, że przedstawiają osobę w wieku poniżej 18 lat – art. 159 bułgarskiego Kodeksu karnego (https://ec.europa.eu/anti-trafficking/sites/antitrafficking/files/criminal_code_bulgaria_en_1.pdf). Tym samym samo udostępnianie treści pornograficznych, niepodlegających pod inne wyłączenia, takie jak wiek osób zaangażowanych w ich stworzenie lub odbiorców, korzysta ze swobody traktatowej świadczenia usług.

10 Art. 56 w związku z art. 62 w związku z art. 52 Traktatu Ustanawiającego Europejską Wspólnotę Gospodarczą (Dz.U. z 2004 r. Nr 90 poz. 864/2 z późn. zm.).

dostawca usługi nie ma informacji o bezprawnym charakterze przesyłanych lub przechowywanych informacji, a w przypadku jej powzięcia niezwłocznie te dane usunie. Dodatkowo państwa członkowskie nie mogą nałożyć na usługodawców obowiązku nadzoru prewencyjnego i aktywnego poszukiwania bezprawnych informacji. Prawo unijne wprowadza procedurę *notice and takedown* (powiadomienie i zlikwidowanie), która aktualizuje po stronie dostawcy obowiązek usunięcia treści w przypadku uzyskania informacji o ich bezprawności, za rygorem ewentualnej odpowiedzialności w przypadku nieuczynienia tego. Co istotne, w motywach dyrektywy (pkt 42) zauważono, że określone nią przypadki braku odpowiedzialności dotyczą wyłącznie usługodawcy niezaangażowanego w powstające i przekazywane treści. W systemie prawa międzynarodowego zauważa się dodatkowo¹¹, że niekiedy dostawca usług (administrator) staje się także twórcą opublikowanych treści, nawet jeśli nie wiedział o ich bezprawnym charakterze. Stopniowe przesuwanie tej granicy jest prawdopodobnym kierunkiem rozwoju prawa krajowego i unijnego z uwagi toczącą się dyskusję o zakresie kryteriów pozwalających uznać administratora strony za uwolnionego od odpowiedzialności dostawcę hostingu (Groszkowska, 2019).

Ustawodawcy polski i unijny uznają jednoznacznie dostęp do pornografii przez małoletnich za zjawisko szkodliwe dla ich rozwoju psychofizycznego. W Dyrektywie audiowizualnej (Dz.U. UE. L. z 2010 r. Nr 95, str. 1 z późn. zm.) upoważniono państwa członkowskie do zobowiązania dostawców usług medialnych do wprowadzenia efektywnej kontroli treści, tak aby w zwykłych warunkach (bez przełamania zabezpieczeń) małoletni nie mógł się z nimi zapoznać (art. 6a ust. 1 Dyrektywy audiowizualnej). W systemie polskim obowiązek ten zrealizowano w ustawie o radiofonii i telewizji (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 805), w jej art. 47e ust. 1 w zw. z art. 18 ust. 4. Wspomnianym przepisem ustawodawca zabronił dostawcom usług audiowizualnych na żądanie (zatem także serwisów internetowych udostępniające pornografię) udostępniania treści bez zapewnienia technicznych zabezpieczeń uniemożliwiających do nich dostęp małoletnim. W tym zakresie część dostawców usług medialnych na żądanie w Polsce dokonało samoregulacji i przyjęło Kodeks dobrych praktyk w sprawie szczegółowych zasad ochrony małoletnich w audiowizualnych usługach medialnych na żądanie, który zakłada m.in. sprawdzenie wieku użytkownika przez wymóg przelewu uwierzytelniającego lub podania danych karty kredytowej (IAB Polska, 2014).

---

¹¹ Granicę odpowiedzialności dostawcy usług internetowych za publikowane treści przesunął wyraźnie wyrok w sprawie *Delfi AS v. Estonia* wydany w roku 2015 przez Europejski Trybunał Praw Człowieka, nr sprawy 64569/09, którym Trybunał uznał portal publikujący wiadomości za współodpowiedzialny za anonimowe, oszczercze komentarze publikowane na jego łamach (nawet jeżeli portal wprowadził mechanizm ich usuwania po zgłoszeniu)

Znaczna część serwisów internetowych dostarczających wideo na żądanie, w tym serwisów pornograficznych, opierała jednak swoje zabezpieczenia na potwierdzeniu wieku przez użytkownika, co jest nieskuteczne (Komisja Kultury i Środków Przekazu, 2019). Nierealizowanie przepisów o zabezpieczeniu dostępu małoletnich do treści pornograficznych może spotkać się z sankcją karną (art. 200 § 3 Kodeksu karnego [kk]; t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 1444), bądź administracyjną, wymierzaną w formie decyzji przez Przewodniczącego Krajowej Rady. Kara pieniężna wynosi do dwudziestokrotności przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw (art. 53c ust. Ustawy o radiofonii i telewizji). Ponieważ występują jednak wskazane wcześniej niedociągnięcia, środowiska pozarządowe postulują zmianę przepisów zakładającą m.in. automatyczne blokowanie przez dostawców internetu stron pornograficznych niestosujących skutecznych zabezpieczeń (Stowarzyszenie Twoja Sprawa, 2019).

SEXTING I INNE FORMY WŁASNEGO WYTWARZANIA TREŚCI PORNOGRAFICZNYCH

Dużo bardziej złożonym zagadnieniem jest produkowanie przez osoby w wieku poniżej 18 lat treści o charakterze pornograficznym z ich własnym udziałem, niezależnie od celu ich wytwarzania. Ponieważ niniejszy artykuł traktuje o dobrowolnej aktywności seksualnej w tym zakresie, nie będą tutaj omawiane przypadki zmuszania osoby małoletniej do udziału w tworzeniu tego typu treści. Sam motyw tworzenia treści własnych będzie miał jednak znaczenie dla oceny ewentualnej odpowiedzialności osoby zaangażowanej. Na potrzeby opracowania zostały wyodrębnione przypadki o charakterze komercyjnym i uczuciowym. Pierwsze z nich będą miały miejsce, gdy małoletni wytworzy treści z własnym udziałem, które następnie umieści w internecie na stronach typowo pornograficznych lub w serwisach społecznościowych w celu ich rozpowszechniania np. za wpłaty od obserwujących użytkowników lub inną formę gratyfikacji. Drugi przypadek dotyczy sytuacji, gdy treści udostępni sobie para osób poniżej 18 r.ż. pozostająca we wzajemnej relacji uczuciowej.

Sytuacja z pierwszego i drugiego przykładu powinna na samym początku podlegać rozważeniu w kontekście wystąpienia demoralizacji uregulowanej przepisami postępowania w sprawach nieletnich (t.j. Dz.U. z 2018 r. poz. 969), bez rozważania w tym miejscu ewentualnego popełnienia czynu zabronionego przez sportretowanego małoletniego. Nie można zgodzić się ze stanowiskiem, że demoralizacja obejmuje tylko przypadki wprost wskazane w ustawie o postępowaniu w sprawach nieletnich, ponieważ wskazuje na to sformułowanie „w szczególności”, obecne w art. 4 ust. 1

ustawy, gdzie wyliczono przykłady zachowań świadczących o demoralizacji (Kania, 2016). Opisanego działania małoletniego nie można jednak uznać za przykład demoralizacji. O ile bowiem wysyłanie zdjęć lub filmów o charakterze seksualnym do osoby, z którą pozostaje się w romantycznej relacji, dotyka pewnego społecznego tabu, o tyle nie narusza zasad współżycia społecznego wobec występowania takich aktywności także wśród dorosłych, których naśladują małoletni, ucząc się własnych ról społecznych (podobnie jak łącząc się w pary, „chodząc ze sobą”, testują wchodzenie w relacje społeczne, bliskie ludziom dorosłym). Sam cel przepisów penalizujących tworzenie i czynienie dostępnymi materiałów pornograficznych z udziałem osób poniżej 18 r.ż. O ile w przypadku osób w wieku poniżej 15 lat faktycznie przedmiotem ochrony jest wolność seksualna, o tyle zakaz obrotu materiałami pornograficznymi portretującymi osoby w wieku 15–18 lat zdaje się przede wszystkim chronić moralność publiczną (Wróbel, Zoll, 2017), zmierzając do wyrugowania z obrotu społecznego korzystania z pornografii osób niedorosłych, pozostawiając ich wolność seksualną w ich własnej dyspozycji. Nie oznacza to jednak pozytywnej oceny podobnej aktywności małoletnich. Jako zachowanie ryzykowne powinno ono spotkać się z reakcją edukacyjną środowiska rodzinnego, aż do sądowego wglądu w sytuację rodziny (art. 109 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego; t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 1359), gdy jest to uzasadnione dobrem dziecka. Powinno to mieć miejsce zwłaszcza w sytuacji, gdy przestane treści zostaną udostępnione w internecie.

Większy problem jest z oceną demoralizacji małoletniego, który decyduje się udostępniać online materiały pornograficzne z własnym udziałem w zamian za gratyfikację finansową. Wprawdzie przykład tego typu zachowań nie został wskazany w treści art. 4 ust. 1 ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich (z pewnością nie jest to nierząd¹²), jednak po stronie przeciętnie rozwiniętego małoletniego uzasadnione jest posiadanie świadomości, że angażowanie się osoby poniżej 18 r.ż. w kontakty seksualne z osobami nieznanymi, przypadkowymi, w różnym wieku, w szczególności obnażanie się wobec nich, jest zachowaniem niepożądanym społecznie, nawet jeżeli nie dochodzi do współżycia. Małoletni udostępniający materiały pornograficzne ze swoim udziałem nie ma kontroli nad odbiorcami tych treści, a dodatkowo czyni to za pieniądze. W tej sytuacji uznanie takiego zachowania za przykład demoralizacji jest jak najbardziej zasadne. Uzasadnioną reakcją prawną będzie

---

12 *Nierząd* w rozumieniu ustawy jest pojęciem równoznacznym z *prostytycją*, na co wskazuje użyty rzeczownik *uprawianie*. Inne znaczenie słowa *nierząd* w języku polskim (SJP, 2020), czyli wykraczanie „poza normy moralno-obyczajowe danego społeczeństwa w zakresie stosunków seksualnych” nie ma zatem zastosowania w zakresie tego przepisu.

przede wszystkim sprawdzenie sytuacji rodziny, w tym motywów małoletniego sięgającego po taki sposób zarobkowania, a także ewentualna terapia.

Według wskazań ekspertów (Kwaśnik, 2019) dobrowolne wytwarzanie treści nacechowanych seksualnie, czyli *sexting*¹³, jest zjawiskiem o rosnącym znaczeniu wśród polskich nastolatków. Produkowanie i udostępnianie przez nich zdjęć o charakterze erotycznym ma charakter tzw. *self generated content* (treści wytwarzanych samodzielnie), tj. świadomego angażowania się w aktywność o charakterze erotycznym i udostępniania jej osobom zaufanym (Internet Watch Foundation, 2012). Takie zdjęcia mogą jednak szybko stracić charakter indywidualny i stać się tzw. *viralem* lub zostać intencjonalnie zamieszczone na stronach pornograficznych, np. w ramach zemsty (*revange porn*). W takim przypadku organ, który dowiedział się o rozpowszechnianiu, powinien niezwłocznie poinformować opiekuna prawnego, do czego obliguje art. 12 ust. 1 kodeksu postępowania karnego (kpk; t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 30 z późn. zm.). Poza reprezentowaniem dziecka w ramach ewentualnego postępowania karnego niezbędne będzie również podjęcie przez opiekuna prawnego innych działań naprawczych, m.in. z zakresu ochrony wizerunku i ochrony danych osobowych, aby zatrzymać dalsze, niekontrolowane powielanie treści.

Paradoksalnie obie formy nieprzymuszonego produkowania pornografii własnej mogą zostać ocenione jako spełniające znamiona produkowania pornografii dziecięcej i jako takie powodować hipotetyczną odpowiedzialność karną z art. 202 § 3 (w przypadku udostępniania nieograniczonemu kręgowi odbiorców w warunkach np. portalu społecznościowego) lub § 4 kk (utrwalanie bez cechy upowszechniania, np. z przeznaczeniem dla partnera uczuciowego). Pochylając się przez chwilę nad różnicą między oboma paragrafami, należy nadmienić, że § 3 rzeczonego artykułu charakteryzuje się zamiarem bezpośrednim, kierunkowym produkowania treści pornograficznych właśnie w celu rozpowszechniania, które jest rozumiane jako uczynienie powszechnie dostępnym (Konarska-Wrzosek, 2020), czyli dostępnym dla osób, których liczba lub personalia z góry nie są znane. Z kolei § 4 charakteryzuje się natomiast zamiarem zarówno bezpośrednim, jak i ewentualnym. W odróżnieniu jednak od § 3 produkowanie tego typu pornografii jest czynione na użytek własny lub ograniczonego kręgu osób, zatem bez celu rozpowszechniania. Przypadek tworzenia i udostępniania treści pornograficznych w relacji intymnej przez osoby w wieku powyżej granicy przyzwolenia – lub w wieku poniżej tej granicy, lecz czynionym przez rówieśników pozostających w relacji romantycznej – powinien zostać w obecnym

---

¹³ Rozumiany jako przesyłanie innym za pomocą narzędzi nowoczesnego komunikowania filmów oraz zdjęć o charakterze seksualnym (Kwaśnik, 2019).

stanie prawnym uznany za przypadek czynu o niskiej społecznie szkodliwości, a tym samym niestanowiący czynu zabronionego (Krajewski, 2012). W okolicznościach wytwarzania treści przez dziecko na użytek komercyjny ocena zachowania jako demoralizacji pozostaje uzasadniona, z tym zastrzeżeniem, że małoletni podejmujący czynności tego typu, nie tylko godzi w normy społeczne, ale także wypełnia znamiona czynu zabronionego.

Z kolei osoba rozpowszechniająca później, np. w ramach pornografii zemsty, otrzymane przez siebie, dobrowolnie utrwalone treści pornograficzne z udziałem małoletniego, będzie odpowiadała za popełnienie czynu z art. 202 § 3 kk, w zależności od swojego wieku, na warunkach określonych ustawą o postępowaniu w sprawach nieletnich bądź postępowaniem karnym. Wymieniony przepis penalizuje bowiem nie tylko utrwalanie bądź uzyskiwanie dostępu w celu rozpowszechniania, ale także samą czynność rozpowszechniania. W takim przypadku ustalenie świadomości po stronie podmiotu czynu zabronionego, pozostającego uprzednio w relacji uczuciowej z osobą przedstawioną w materiałach pornograficznych, znamion czynu w postaci np. wieku osoby przedstawionej na fotografiach nie będzie nastroczało trudności. Samo zjawisko pornografii zemsty charakteryzuje się intencjonalnością spowodowania krzywdy u osoby przedstawionej na zdjęciach lub filmach zamieszczanych w charakterze pornografii w internecie, co znajduje odzwierciedlenie już w samej nazwie tego fenomenu¹⁴. Podobna ocena nastąpi także w przypadku rozpowszechniania materiałów pornograficznych za zgodą małoletniej osoby na nich sportretowanej.

Osoba wchodząca w posiadanie lub uzyskująca dostęp do treści pornograficznych przedstawiających małoletniego może w teorii odpowiadać z art. 202 § 4a kk. Podobnie jak we wcześniej omawianych przypadkach, także i tu dojdzie do rozróżnienia ponoszenia odpowiedzialności w zależności od wieku podmiotu czynności wykonawczej. Osoba w wieku powyżej 17 lat poniesie odpowiedzialność karną jak osoba dorosła, natomiast osoba młodsza – na podstawie ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich, za popełnienie czynu karalnego. Jak w przypadku produkowania treści, także i tu wkrada się aspekt racjonalności ustawodawcy, który czyni prawnie irrelevantnym współżycie seksualne osób w wieku powyżej 15 lat¹⁵,

---

14 W definicji zjawiska akcentuje się przede wszystkim dystrybucję zdjęć lub filmów pornograficznych bez zgody osoby na nich przedstawionej, popełnianą najczęściej przez byłych partnerów romantycznych, w celu upokorzenia lub publicznego ośmieszenia, jednak nie jest to reguła dotycząca wszystkich przypadków. Rozpowszechnianie może wynikać np. z włamania na komputer ofiary, jednak ten przypadek nie mieści się w ramach niniejszego opracowania.

15 Osoba taka może dysponować od dnia 15 urodzin swoją wolnością seksualną, zatem wyrazić prawnie relewantną zgodę na współżycie bądź oglądanie pornografii.

a jednocześnie penalizuje każdy przypadek utrwalania i posiadania treści pornograficznych z udziałem takich osób, także, gdy są wytwarzane i rozpowszechniane za zgodą osoby w wieku poniżej 18 lat, w tym przez nią samą. Chociaż w piśmiennictwie wskazuje się, że jednym z dóbr chronionych przez przepis art. 202 kk w zakresie, w jakim zalicza treści pornograficzne z udziałem osób, które mogą podejmować legalnie współżycie, do pornografii twardej, jest społeczna obyczajność (Wróbel, Zoll, 2017), to jednak pożądana wydaje się zmiana ustawodawcza zmierzająca do wyłączenia karalności utrwalania treści pornograficznych obejmujących wyłącznie własną osobę małoletniego i udostępniania ich rówieśnikom, w ramach konsensualnych, romantycznych relacji, jak i posiadania tych treści przez drugą stronę związku, bez ich dalszego wykorzystania. Zmiana taka powinna objąć co najmniej osoby w wieku powyżej granicy wiekowej zgody, w duchu Dyrektywy. Nie oznacza to jednak, że zachowanie takie nie powinno spotkać się z żadną reakcją prawa. Wejścia w posiadanie informacji o podejmowaniu zachowań ryzykownych tego typu uzasadnia, jak wspomniano wcześniej, reakcję prawa rodzinnego.

Z kolei posiadanie treści pornograficznych, które zostały udostępnione konsensualnie osobie w relacji romantycznej, nie powinno rodzić żadnych konsekwencji prawnych przy nieczynieniu z nich dalszego użytku. Bierna postawa nastoletniego odbiorcy nie jest przejawem świadomego godzenia w zasady społeczne, zaburzeń o charakterze seksualnym czy ryzyka pogwałcenia dóbr prawnych innych osób w przyszłości. Osoba taka zazwyczaj będzie pozostawała w błędzie, co do prawa (art. 30 kk), nie mając świadomości, że posiadane przez nią treści stanowią tzw. pornografię twardą.

Z kolei uzyskiwanie dostępu do treści pornograficznych udostępnianych przez małoletniego, np. w ramach serwisów społecznościowych za opłatą powinno pozostawać w granicach zastosowania art. 202 § 4a kk, szczególnie, gdy wiadomy jest wiek osoby sportretowanej (wprost lub np. pośrednio, za pomocą używania przez administratora konta określeń wskazujących na wiek, np. „dziś przystąpiłam do egzaminu ósmoklasisty”), a podmiot pozostaje odbiorcą treści lub świadomie uzyskuje do nich dostęp. Gdy wiek osoby przedstawionej na obrazach i filmach nie jest wiadomy i nie można go wysnuć na podstawie okoliczności, wówczas u odbiorcy może wystąpić sytuacja błędu, co do znamion czynu zabronionego (art. 28 § 1 kk).

OBOWIĄZKI DOSTAWCÓW USŁUG W KONTEKŚCIE PORNOGRAFII

Kończąc, należy pochylić się jeszcze nad zagadnieniem obowiązków po stronie dostawców usług internetowych w przypadku zamieszczania na obsługiwanym przez nich serwisie treści pornograficznych z udziałem małoletnich, w tym np. wykonywanie przez nich pokazów pornograficznych na żywo. W takim przypadku dostawcy powinni niezwłocznie po stwierdzeniu obecności takich materiałów (np. w wyniku zgłoszenia, ale też własnej analizy) usunąć je oraz podjąć działania uniemożliwiające ich publikowanie w przyszłości (np. zablokować użytkownika). Artykuł 202 kk nie znajduje się wśród przepisów aktualizujących prawny obowiązek zgłoszenia popełnienia przestępstwa, określony art. 240 § 1 kk, dlatego po dostawców usunięciu treści usług obciąża ewentualny obowiązek zgłoszenia ich popełnienia oraz współpraca z organami ścigania w zakresie zabezpieczenia i przekazania stosownych danych użytkownika. Oczywiście, jeżeli materiał pornograficzny przedstawia obcowanie z małoletnim, wówczas obowiązek zgłoszenia aktualizuje się, z uwagi na podejrzenie popełnienia przestępstwa z art. 200 § 1 kk. To, że nagranie materiału miało miejsce poza granicami kraju, nie zwalnia z konieczności zgłoszenia.

Nie można też zapomnieć o rozpoczętych w ramach Unii Europejskiej pracach nad wprowadzeniem obowiązku po stronie pozapaństwowych podmiotów rynku prowadzenia obowiązkowego *due diligence* w zakresie przestrzegania praw człowieka. Prace nad regulacją zakładają konieczność zapewnienia przestrzegania wszystkich praw, w tym tych zawartych w instrumentach specjalistycznych, takich jak Konwencja o prawach dziecka (EU Parliament, 2020). Fakt ten w połączeniu z rozwojem legislacji zmierzającym do uznania podmiotów rynku informatycznego także za wydawców treści znajdujących się na ich stronach internetowych, a przynajmniej współodpowiedzialnych za ich powstanie może się przyczynić do funkcjonowania obok mechanizmu zgłaszania także kontroli prewencyjnej treści, pod kątem naruszania praw człowieka dzieci, i przeciwdziałania ich wykorzystaniu w każdej formie, w szczególności w celu tworzenia i dystrybucji materiałów o charakterze seksualnym.

ZAKOŃCZENIE

Podsumowując, prawa dzieci w internecie i konieczność ich ochrony przed wykorzystywaniem w celach seksualnych zaczęły zajmować centralne miejsce w działalności zarówno unijnego, jak i polskiego ustawodawcy. Nie wydaje się jednak korzystne, że ustawodawca nie pochylił się nad zagadnieniem produkowania przez małoletnich

materiałów o charakterze seksualnym i udostępniania ich rówieśnikom. Powinien być bowiem zmodyfikować reakcję prawną w tym zakresie i w miejsce regulacji takiej sytuacji prawem karnym, jak w każdym innym przypadku przestępstw o charakterze seksualnym, rozważyć reakcję prawnorodziną. Opisane działanie małoletniego z reguły może być oceniane bowiem jako działanie niebezpieczne dla niego samego, a nie dla społeczeństwa, a dopiero ta cecha usprawiedliwiłaby reakcję z zakresu *ultima ratio*.

E-mail autorki: katarzyna.katana@fdds.pl.

BIBLIOGRAFIA

- Facebook Blog. (2016). *Three and a half degrees of separation*. Pobrane z: <https://research.fb.com/blog/2016/02/three-and-a-half-degrees-of-separation/>.
- Filar, M. (red. nauk.). (2016). *Kodeks karny. Komentarz*. Warszawa: Wolters Kluwer Polska.
- Groszkowska, K. (2019). *Prawne możliwości ograniczenia dostępu do pornografii w internecie w Unii Europejskiej*. Warszawa: Biuro Analiz Sejmowych.
- IAB Polska. (2014). *Kodeks dobrych praktyk w sprawie szczegółowych zasad ochrony małoletnich w audiowizualnych usługach medialnych na żądanie*. Pobrane z: https://www.iab.org.pl/wp-content/uploads/2020/01/iab_kdp_vod_maloletni_2014.pdf.
- Interagency Working Group. (2016). *Terminology Guidelines For The Protection Of Children From Sexual Exploitation And Sexual Abuse*. Luksemburg: Interagency Working Group.
- Internet Watch Foundation. (2012). *Study of Self-Generated Sexually Explicit Images & Videos Featuring Young People Online*.
- Kania, A. (2016). Demoralizacja jako pojęcie kontrowersyjne. Uwagi na tle ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich. *Studia Prawnicze KUL*, 67(3), 71–96.
- Komisja Kultury i Środków Przekazu. (2019). *Sejm Rzeczypospolitej, nr 164. Zapis przebiegu posiedzenia komisji z dnia 12 marca 2019*.
- Konarska-Wrzosek, V. (red.). (2020). *Kodeks karny. Komentarz*. Warszawa: Wolters Kluwer Polska.
- Krajewski, R. (2012). Prawnokarne aspekty dobrowolnej aktywności seksualnej małoletnich. *Prokuratura i Prawo*, 10, 10.
- Kwaśnik, A. (2019). *Sexting i nagie zdjęcia. Twoje dziecko i ryzykowne zachowania online. Poradnik dla rodziców*. Warszawa: NASK Państwowy Instytut Badawczy.
- Mozgawa, M. (red.). (2011). *Pornografia*. Warszawa: Wolters Kluwer Polska.

- EU Parliament. (2020). Policy Department for External Relations. Human Rights Due Diligence Legislation – Options for the EU.
- Sajkowska, M. (red.). (2017). *Dzieci się liczą 2017. Raport o zagrożeniach bezpieczeństwa i rozwoju dzieci w Polsce*. Warszawa: Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę.
- SJP. (2020). *Nierzqd*. Pobrane z: <https://sjp.pl/nierz%C4%85d>.
- Stowarzyszenie Twoja Sprawa. (2019). *Opis założeń projektu ustawy chroniącej dzieci przed pornografią*.
- Wróbel, W., Zoll, A. (red. nauk.). (2017). *Kodeks karny. Część szczególna. Tom II. Część I. Komentarz do art. 117–211a*. Warszawa: Wolters Kluwer Polska.
- Wójcik, S., Makaruk, K. (2014). *Seksting wśród polskiej młodzieży. Wyniki badania ilościowego*. Warszawa: Fundacja Dzieci Niczyje.
- Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23.11.2010 roku. Sygnatura IV KK 173/10.

AKTY PRAWNE

- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/13/UE z dnia 10 marca 2010 r. w sprawie koordynacji niektórych przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych państw członkowskich dotyczących świadczenia audiowizualnych usług medialnych (dyrektywa o audiowizualnych usługach medialnych) (wersja ujednolicona) (Dz.U. UE. L. z 2010 r. Nr 95, str. 1 z późn. zm.).
- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/93/UE z dnia 13 grudnia 2011 r. w sprawie zwalczania niegodziwego traktowania w celach seksualnych i wykorzystywania seksualnego dzieci oraz pornografii dziecięcej, zastępująca decyzję ramową Rady 2004/68/WSiSW (Dz.U. UE. L. z 2011 r. Nr 335, str. 1 z późn. zm.).
- Dyrektywa 2000/31/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 8 czerwca 2000 r. w sprawie niektórych aspektów prawnych usług społeczeństwa informacyjnego, w szczególności handlu elektronicznego w ramach rynku wewnętrznego (dyrektywa o handlu elektronicznym) (Dz.U. UE. L. z 2000 r. Nr 178, str. 1).
- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz.U. Nr 78 poz. 483 z późn. zm.).
- Konwencja o prawach dziecka przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 20 listopada 1989 r. (Dz.U. z 1991 r. Nr 120 poz. 526 z późn. zm.).
- Konwencja Rady Europy o cyberprzestępczości, sporządzona w Budapeszcie dnia 23 listopada 2001 r. (Dz.U. z 2015 r. poz. 728).

- Konwencja Rady Europy o ochronie dzieci przed seksualnym wykorzystywaniem i niegodziwym traktowaniem w celach seksualnych, sporządzona w Lanzarote dnia 25 października 2007 r. (Dz.U. z 2015 r. poz. 608).
- Międzynarodowa Konwencja w sprawie zwalczania obiegu i handlu wydawnictwami pornograficznymi, podpisana dnia 12 września 1923 r w Genewie (Dz.U. z 1927 r. Nr 71 poz. 621 z późn. zm.).
- Protokół fakultatywny do Konwencji o prawach dziecka w sprawie handlu dziećmi, dziecięcej prostytucji i dziecięcej pornografii, przyjęty w Nowym Jorku dnia 25 maja 2000 r. (Dz.U. z 2007 r. Nr 76 poz. 494).
- Traktat Ustanawiający Europejską Wspólnotę Gospodarczą (Dz.U. z 2004 r. Nr 90 poz. 864/2 z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 1359).
- Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 1740).
- Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 1444).
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (t.j. Dz.U. z 2018 r. poz. 969).
- Ustawa z dnia 29 grudnia 1992 r. o radiofonii i telewizji (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 805).
- Ustawa z dnia 5 lipca 2018 r. o krajowym systemie cyberbezpieczeństwa (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 1369).

LEGAL ASPECTS OF VOLUNTARY ONLINE SEXUAL ACTIVITY BY MINORS

The development of the information technology has enabled the rapid progress of the societies but has also created some negative social phenomena, for example, the exposure of minors to the sexual activity too early, in inappropriate forms and without parental control. The article analyses the legal aspects of creating and making available pornographic materials by a person under 18 years of age, then sent to a recipient with whom he or she is involved in a romantic relationship, as well as to other people, to monetize on it. Additionally, the article analyses the issue of access to pornographic content by minors.

KEYWORDS

ONLINE SEXUAL ACTIVITY, SEXTING, MINORS

Cytowanie:

Katana, K. (2020). Prawne aspekty dobrowolnej aktywności seksualnej online podejmowanej przez małoletnich. *Dziecko Krzywdzone. Teoria, badania, praktyka*, 19(4), 126–144.

Artykuł jest dostępny na licencji *Creative Commons Uznanie autorstwa-Użycie niekomercyjne-Bez utworów zależnych 3.0 Polska*.

MINISTERSTWO
SPRAWIEDLIWOŚCI

www.ms.gov.pl

FUNDUSZ
SPRAWIEDLIWOŚCI

Sfinansowano ze środków – Funduszu Sprawiedliwości, którego dysponentem jest Minister Sprawiedliwości